

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՆԳՎԱԾՍՆԻ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻԶՈՆՆԵՐԻ ԷԹԻԿԱՅԻ ԴԻՏՈՐԴ ՄԱՐՄԻՆ

Հայաստանի Հանրապետություն, 0002 Երևան, Ղազար Փարպեցի, 9բ
հեռ.՝ + 374 10 53 76 62, 53 35 41, 53 00 67, հեռապատճեն՝ + 374 10 53 56 61
Էլ.փոստ՝ meo@ypc.am

ՉԼՄ-ՆԵՐԻ ԷԹԻԿԱՅԻ ԴԻՏՈՐԴ ՄԱՐՄԻՆԻ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻԲԸ

Դիտորդ մարմնի կազմը՝

Նարինե ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
Շուշան ԴՈՅԴՈՅԱՆ
Մեսրոպ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Արա ՂԱԶԱՐՅԱՆ
Գեղամ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
Աշոտ ՄԵԼԻՔՅԱՆ
Մեսրոպ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ
Գնել ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ
Բորիս ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆ
Արա ՇԻՐԻՆՅԱՆ
Նունե ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Անժելա ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ
Գեղամ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
Կարինե ԶԱԼԱՆԹԱՐՅԱՆ

«Արմսյուզ» հեռուստաընկերության նոյեմբերի 20-ի ռեպորտաժի հետ կապված՝ Հեռուստատեսության և ռադիոյի հանձնաժողովի դիմումի վերաբերյալ

2020թ. նոյեմբերի 24-ին ՉԼՄ-ների Էթիկայի Դիտորդ մարմնին է դիմել Հեռուստատեսության և ռադիոյի հանձնաժողովը՝ «Արմսյուզ» ՀԸ 2020թ. նոյեմբերի 20-ի եթերի ժամը 15:00-16:00-ն ընկած ժամանակահատվածում հեռարձակված [հատվածի](#) (սկսած 33-րդ րոպեից) կապացույթամբ:

Ա. ՓԱՍՏԵՐ

1. «Արմսյուզ» ՀԸ-ն, 2020թ. հոկտեմբերի 28-ին միացել է լրատվամիջոցների ինքնակարգավորման նախաձեռնությանը և ստորագրել է Հայաստանի լրատվամիջոցների և լրագրողների Էթիկական սկզբունքների կանոնագիրը:
2. 2020թ. նոյեմբերի 20-ին ուղիղ եթերով «Արմսյուզ» ՀԸ-ն հեռարձակել է ռեպորտաժ բողոքի ցույցից, որի ժամանակ «Արմսյուզի» թղթակիցն իր անունից օգտագործում է «դավաճան Նիկոլ Փաշինյանը», «Նիկոլ Փաշինյանի սադրիչները», «բոլորդ պատասխան եք տալու», «Ես բոլոր մարդիկ սադրիչներ են», «բոլորը դասալիքներ են», «այլանդակ լնգուլավազներ», «Ես մարդիկ են շարունակում հայիոյել որդեկորույս մայրերին», «Ես մարդիկ են շարունակում արցախցի և հայաստանցի տարանջատումներ և բախումներ հրահրել», «լեզուդ երկարացնելու փոխարեն հայրենիքի փրկության մասին մտածիր, հասկացա՞ր» և այդ կարգի այլ արտահայտություններ:
3. 2020թ. նոյեմբերի 24-ին ՉԼՄ-ների Էթիկայի Դիտորդ մարմնին է դիմել Հեռուստատեսության և ռադիոյի հանձնաժողովը՝ պնդելով, որ վերը նշված ռեպորտաժում խախտվել են Հայաստանի լրատվամիջոցների և լրագրողների Էթիկական սկզբունքների կանոնագրի 5-րդ

հողվածի դրույթները և խնդրելով այս կապակցությամբ ներկայացնել փորձագիտական կարծիք:

4. 2020թ. դեկտեմբերի 11-22-ը ԴՄ-ն անցկացրեց առցանց քննարկումներ:

Բ. ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԵՎ ԷԹԻԿԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐ

I. ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգիրք

Սույն օրենսգրքի իմաստով՝ վիրավորանքը խոսքի, պատկերի, ձայնի, նշանի կամ այլ միջոցով պատիվը, արժանապատվությունը կամ գործարար համբավը արատավորելու նպատակով կատարված հրապարակային արտահայտությունն է:

Սույն օրենսգրքի իմաստով՝ հրապարակային արտահայտությունը տվյալ իրավիճակում և իր բովանդակությամբ կարող է չհամարվել վիրավորանք, եթե այն հիմնված է ստույգ փաստերի վրա (բացառությամբ բնական արատների) կամ պայմանավորված է գերակա հանրային շահով:

II. Հայաստանի լրատվամիջոցների և լրագրողների էթիկական սկզբունքների կանոնագիր

1. Ճշգրտություն և անկողմնակալություն

Այս սկզբունքի պահպանումը նշանակում է, որ խմբագրությունն ու լրագրողը պարտավոր են՝
1.3. հստակ սահմանազատել փաստերի և տեղեկությունների շարադրանքը՝ կարծիքներից, վերլուծություններից և մեկնաբանություններից,

5. Հարգանք զանազան խմբերի ներկայացուցիչների և համամարդկային արժեքների նկատմամբ

Այս սկզբունքի պահպանումը նշանակում է, որ խմբագրությունն ու լրագրողը պարտավոր են՝

5.1. խուսափել մարդկանց հանդեպ նախապաշարված վերաբերմունքից՝ նրանց ցեղային, սեռային, տարիքային, կրոնական, ազգային, աշխարհագրական պատկանելության, սեռական կողմնորոշման, ֆիզիկական արատների, արտաքինի կամ սոցիալական կարգավիճակի պատճառով,

5.2. որևէ ձևով չքարոզել ազգային, կրոնական թշնամանք և անհանդուրժողականություն, քաղաքական, սոցիալական, սեռական և լեզվական հայտանիշներով խտրականություն, բացառել ատելության խոսքը,

6. Ազնվություն հանրության հետ հարաբերություններում

**Այս սկզբունքի պահպանումը նշանակում է, որ
խմբագրությունն ու լրագրողը պարտավոր են՝**

- 6.1.** աջակցել կարծիքների ազատ փոխանակմանը, անկախ նրանից, որ այդ կարծիքները կարող են տարբերվել խմբագրական տեսակետներից,
- 6.3.** ընդունել սեփական սխալները և պատրաստակամ լինել՝ ուղղելու դրանք,
- 6.4.** քաջալերել հանրությանը՝ արտահայտելու ՉԼՄ-ների նկատմամբ իրենց քննադատական վերաբերմունքը, պատրաստ լինել լրագրողական էթիկայի հարցերի շուրջ հասարակության հետ երկխոսության:

III. Չանգվածային լրատվության միջոցներում խտրականության դրսևորումները բացառելու և հանդուրժողականություն ապահովելու վերաբերյալ Դիտորդ մարմնի ուղեցույց

ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Ա. Փաստեր հավաքելու, տեղեկատվության աղբյուրների հետ հարաբերվելու և հարցազրույցներ վարելու վերաբերյալ

1. Եթե մարդիկ քաղաքական, կրոնական այլ հայացքներ, մաշկի այլ գույն, այլ սեռական կողմնորոշում կամ սոցիալական կարգավիճակ ունեն, ապա չի նշանակում, թե նրանք մեզանից վատն են կամ լավը: Նրանք պարզապես տարբեր են մեզանից, ուստի լրագրողներն ու լրատվամիջոցները նրանց և նրանց համայնքների, կազմակերպությունների, միավորումների հետ հարաբերություններում և նրանց վերաբերող լուսաբանումներում նույնպես պիտի առաջնորդվեն համընդհանուր էթիկական սկզբունքներով:

4. Նյութեր հավաքելիս հարկ է գնահատել բոլոր հնարավոր կանխակալ կարծիքները: Հիշեք, որ այս կամ այն խմբի մասին մի այլ խմբի կարծիքը մեծ մասամբ հիմնվում է ոչ թե փաստերի, այլ նախապաշարումների, կանխակալության և կարծրատիպերի վրա:

Բ. Նյութեր պատրաստելու և հրապարակելու վերաբերյալ

5. Խուսափեք մակդիրներ, բնորոշումներ, կարծրատիպեր օգտագործելուց:

Գ. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

ՉԼՄ-ների էթիկայի Դիտորդ մարմինը՝

գնահատելով

- ՀՌՀ-ի կողմից մասնագիտական կարծիքի համար ՉԼՄ-ների էթիկայի Դիտորդ մարմնին դիմելու նախադեպը՝ այն պարագայում, երբ խնդրո առարկա հեռուստանյութում, Հանձնաժողովի գնահատմամբ, բացակայում են ՀՀ «Լիցենզավորման մասին» և «Տեսալսողական մեդիայի մասին» օրենքների ակնհայտ խախտումներ, հետևաբար և լրատվամիջոցին պատասխանատվության ենթարկելու հիմքեր չկան, սակայն դրա բովանդակությունը մտահոգության առիթ է հանդիսանում և ենթադրում է որոշակի հանրային արձագանք,

վերահաստատելով, որ

- յուրաքանչյուրն ունի իր կարծիքն ազատ արտահայտելու իրավունք, այսուհանդերձ, հիշեցնում է, որ լրագրողներն ու լրատվամիջոցները սեփական կարծիքները կարող են արտահայտել խմբագրական, վերլուծական, մեկնաբանական նյութերում,

համարելով, որ

- լուրերում, ռեպորտաժներում սեփական կարծիքի և գնահատող դատողությունների, մակդիրների, բնորոշումների, որակումների օգտագործումը հակասում է անաչառության և անկողմնակալության, ինչպես նաև փաստերի և կարծիքների տարանջատման սկզբունքին,

արձանագրում է՝

- «Արմնյուզ» ՀԸ-ի թղթակիցն իր ռեպորտաժում իր անունից օգտագործելով «դավաճան Նիկոլ Փաշինյանը», «Նիկոլ Փաշինյանի սադրիչները», «բոլոր պատասխան եք տալու», «Էս բոլոր մարդիկ սադրիչներ են», «բոլորը դասալիքներ են», «այլանդակ լնգուլավազներ» և այդ կարգի այլ արտահայտություններ, ակնհայտորեն շեղվել է անկողմնակալ ռեպորտաժ պատրաստելու սկզբունքից: Այնուհետև նաև սեփական կարծիքը ներկայացրել է որպես փաստ՝ նշելով. «Էս մարդիկ են շարունակում հայիոյել որդեկորոյս մայրերին», «Էս մարդիկ են շարունակում արցախցի և հայաստանցի տարանջատումներ և բախումներ հրահրել» և այլն,

- ռեպորտաժի ընթացքում «Արմսյուզի» թղթակիցը «Լեզուդ Երկարացնելու փոխարեն հայրենիքի փրկության մասին մտածիր, հասկացա՞ր» և նման արտահայտություններով անհարկի խոսքակովի մեջ մտնելով իրադարձությունների մասնակիցների հետ՝ անտեսում է չեզոք լուսաբանողի իր գործառույթը:

Դիտորդ մարմինը
ընդգծում է՝

- այս ռեպորտաժի համար պատասխանատվություն կրում է նաև հեռուստաընկերությունը, քանի որ էթիկական սկզբունքները հարգող ցանկացած լրատվամիջոց, տեսնելով, որ սեփական թղթակիցը գտնվում է ակնհայտ հուզական վիճակում և չի տիրապետում սեփական զգացմունքներին, պետք է անմիջապես ընդհատեր ուղիղ եթերը, հետ կանչեր վերջինիս և իրադարձությունների վայր գործուղեր այլ լրագրողական խումբ:

հորդորում է՝

- բոլոր և հատկապես հեռարձակող լրատվամիջոցներին՝ առավել զգուս լինել վերջին օրերի իրադարձությունները լուսաբանելիս և հատկապես ուղիղ եթերների ժամանակ, չհեռարձակել այնպիսի արտահայտություններ, որոնք մասնագիտական էթիկայի նորմերի ակնհայտ խախտումներ են պարունակում և չեն նպաստում հասարակության մեջ հանդուրժողականության մթնոլորտի ձևավորմանը:

**Ընդունվել է 2020թ. դեկտեմբերի 22-ին,
ՉԼՍ-ների էթիկայի Դիտորդ մարմնի հետևյալ
կազմով՝**

Նարինե ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ, Վանաձորի «Լոռի»

հեռուստաընկերության գործադիր տնօրեն

Շուշան ԴՈՅԴՈՅԱՆ, Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոնի

նախագահ

Մեսրոպ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ, մամուլի փորձագետ

Աշոտ ՄԵԼԻՔՅԱՆ, Խոսքի ազատության պաշտպանության

կոմիտեի նախագահ

Բորիս ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆ, Երևանի մամուլի ակումբի նախագահ
Նուրե ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Մեդիա նախաձեռնությունների կենտրոնի
գործադիր տնօրեն
Անժելա ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ, Արմավիրի «Ալտ»
հեռուստաընկերության խմբագիր

[ՉԼՄ-ների Էթիկայի Դիտորդ մարմինը](#) ձևավորվել է
ինքնակարգավորման նախաձեռնությանը միացած
լրատվամիջոցների կողմից, որոնք այս պահին թվով 61-ն են:
ԴՄ-ն իր եզրակացություններում ղեկավարվում է Հայաստանի
լրատվամիջոցների և լրագրողների էթիկական սկզբունքների
Կանոնագրով, որն ընդունվել է 2007թ. մարտի 10-ին,
վերախմբագրվել՝ ինքնակարգավորման նախաձեռնությանը
միացած լրատվամիջոցների 2015թ. մայիսի 16-ի ընդհանուր
ժողովում: